

Armoedebeleid in de *kinderschoenen*

Danielle.Dierckx@ua.ac.be

Brussel, 25 maart 2010

QASeS

ONGELIJKHEID, ARMOEDE,
SOCIALE UITSLUITING EN DE STAD

Universiteit Antwerpen

Etappes in dit verhaal

1. Het geraamte van het armoedebeleid
2. Een testje
3. De speerpunten voor beleid tegen armoede bij kinderen
4. Een testje
5. Het eindrapport

1. Wat is het armoedebeleid?

- Het geheel aan inspanningen van de overheid om armoede te bestrijden
- Enkele spanningsvelden:
 - Rechten versus plichten
 - Preventief versus curatief
 - Offensief versus defensief
 - Restgroepen versus doelgroepen

Zeg nooit zomaar doelgroep tegen een restgroep

- Restgroepen:

Categorieën die beleidsaandacht krijgen doordat het gangbare (sectorale) beleid niet de gewenste effecten heeft voor deze groepen (categoriale, reactieve reflex)

- Doelgroepen:

De leefsituatie van bepaalde categorieën wordt expliciet als uitgangspunt van de beleidsorganisatie genomen

Figuur 3: Sectoraal beleid voor restgroepen

Sectoren	Arbeid			Onderwijs			Huisvesting			Justitie			Gezondheid		
	L	VI	Fe	L	VI	Fe	L	VI	Fe	L	VI	Fe	L	VI	Fe
Categorieën	Werknemers Werkgevers			Leerkrachten Directies Leerlingen			Eigenaars Huurders Bouwmaatschappijen			Rechters Advocaten Cliënten			Artsen Verplegers Patiënten		
Probleem-gedefinieerde restcategorieën	Werklozen			Laag-geschoolden, analfabeten			Daklozen, krotbewoners			(Ex-)gedetineerden			Zieken, Gehandicapten		
Sectoraal beleid voor restgroepen	Activeringsmaatregelen			Tweedekansonderwijs, basiseducatie			Opvangcentra, transitwoningen			Opvangcentra, prodeo's			Financiële tegemoetkomingen		

(*): L= lokaal, VI = Vlaams (regionaal), Fe =Federaal

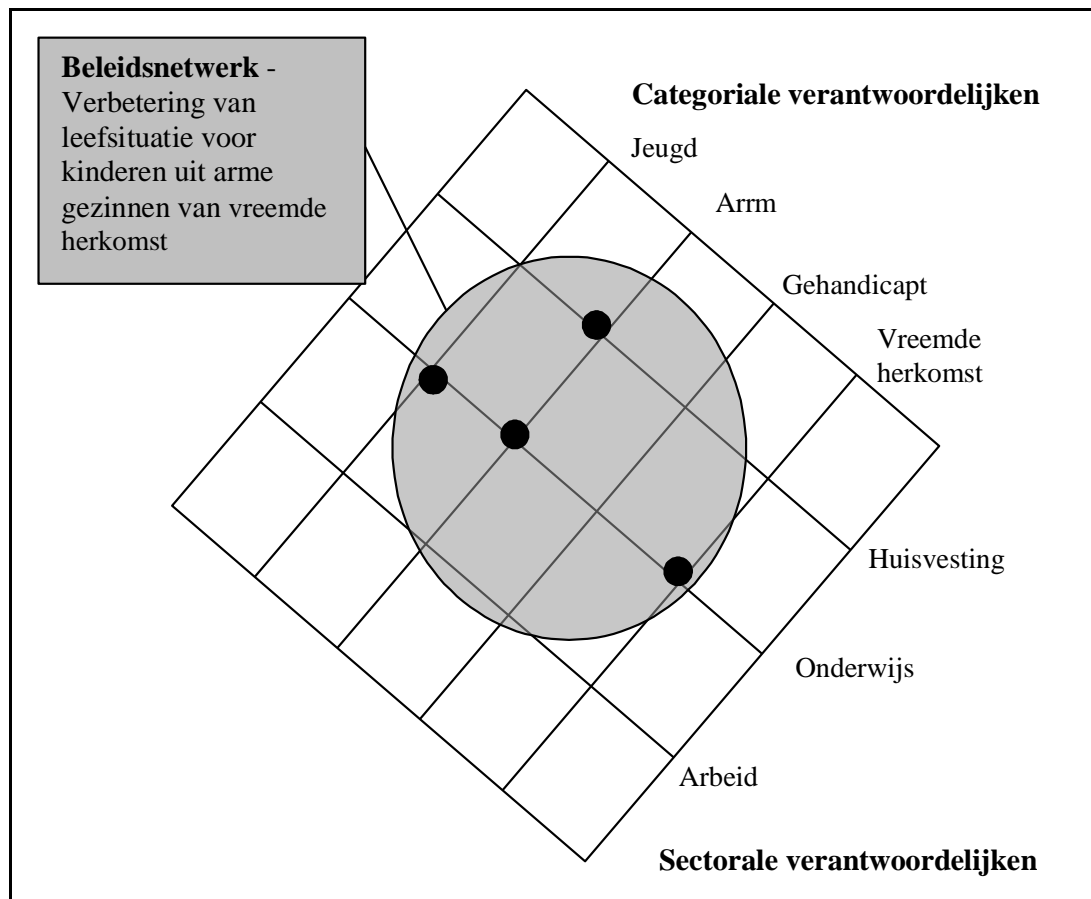

Het kind- en jongerenperspectief in het armoedebeleid

- Noodzakelijk ingrediënt: de kennis over de leefwereld van kinderen en jongeren in armoede
- Verschillende soorten van kennisverwerving:
 - Door ervaring
 - Door hulpverlening
 - Door onderzoek

Kennis integreren via beleidsnetwerken

2. Een test

Van de **Vlaamse** beleidsorganisatie

- Politiek:
 - Aantal Interkabinettenwerkgroepen (IKW) over armoede bij kinderen?
 - Aantal contacten tussen Commissie cultuur, jeugd, sport en media en Commissie Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid?
- Administratie:
 - Samenwerking tussen Agentschap Sociaal-cultureel Werk Jeugd en Volwassenen en Afdeling Welzijn, cel armoedebestrijding?

- Waar of wanneer ontmoeten de verschillende ondersteuningsstructuren of belangenverdedigers elkaar?
 - Steunpunt Jeugd – Steunpunt ter bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
 - Vlaamse Jeugdraad – Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen
 - ...

Van de **federale** beleidsorganisatie

- Politiek:
 - Een Staatssecretaris voor armoedebestrijding
 - Een Staatssecretaris voor gezinsbeleid, alias voor kinderbijslag bij werknemers (minister X) en zelfstandigen (minister Y)
- Administratie
 - POD Maatschappelijke Integratie

Testresultaat

Flexibele maar slagkrachtige beleidsnetwerken ontbreken in de organisatie van het beleid tegen armoede bij kinderen en jongeren

Het leefwereldperspectief van kinderen en jongeren is niet gegarandeerd in het armoedebeleid

3. Speerpunten voor beleid tegen armoede bij kinderen

4. Een testje

Wat zeggen de armoedebestrijdende actieplannen?

- **Nationaal** Actieplan Sociale Inclusie, 2008-2010
- **Vlaams** Actieplan Armoedebestrijding, 2009-2013
- **Lokaal** Sociaal Beleid?

Gezinsinkomen

⇒ Ook kinderen voelen de financiële stress

- De minimumuitkeringen bevinden zich onder de armoedegrens: koudwatervrees om die op te trekken?
- Flankerend inkomensbeleid: maximumfactuur in het onderwijs, huursubsidie, automatische toekenning van sociaal tarief voor energiekosten
- Kinderbijslag
- Activering: eenoudergezinnen en gezinnen van vreemde origine lopen grote armoederisico's en vereisen een aanpak op maat

Opvoeding

⇒ Het belang van opvoedingsondersteuning van ouders en kinderen

- Toegankelijke kinderopvang is niet gerealiseerd
- Kind en Gezin ondersteunt ouders in hun capaciteiten
- Minder plaatsing, beter statuut voor pleegouders en gezinsbemiddeling

Onderwijs

⇒ Een manke schoolloopbaan laat littekens achter

- Gelijke kansen onderwijs
- Discussie over de leerplicht en de verlaging daarvan?
- Is het onderwijs al gratis genoeg?
- Zoeken naar mechanismen om achterstand bij de zwakke groepen te verklaren

Gezondheid

⇒ Ongezonde leefomgeving en ontoegankelijke gezondheidszorg

- Wat met de wijkgezondheidscentra als laagdrempelige, integrale zorgvoorziening?
- Wat is de balans van jaren van preventieve acties?
- Hoe de kosten drukken?

Vrije tijd

⇒ Onbekend is onbemind

- Het Vlaamse participatiedecreet
- Het jeugdbeleidsplan
- Het lokaal cultuurbeleid
- Allerhande proeftuinen

Buurt

⇒ Intensief buurtgebruik in kansarme buurten

- Een veilige en creatieve omgeving waar plaats is om te spelen en te ontmoeten
- Huidig stedenbeleid legt nadruk op stadsvernieuwing, economische rendabiliteit, sociale cohesie
- Maar weinig automatische sociale en kindvriendelijke garanties

5. Het eindrapport

- De cirkel van armoede doorbreken vanaf de wieg
- De expertise over de situatie van kinderen en jongeren in armoede verhogen
- De beleidsorganisatie aanpassen
- Enkel een expliciete beleidskeuze leidt tot doelmatige maatregelen